

II. Geotektonika ili nauka o položaju kamenja i sastavu gora.

U nauci o postanku kamenja bilo je rečeno, da su svi kraški vapnenci, kao i veći dio ostalog kamenja Dalmacije, postali od taloga, što se je nekada taložio na dnu više manje dubokih mora ili slatkovodnih jezera. Takav talog bio je naravno vodoravno nasložen.

Prodjemo li Dalmacijom i promotrimo to kamenje, opaziti ćemo, da vapnenci izgrađuju brda i planine, koje visoko nad more strše, i da naslage rijetko gdje vodoravno leže, nego su manje ili više ustrmljene, savijene, pače prelomljene i raskomadane.

Neupućena će to osupnuti, ali biti će mu opet razumljive promjene, ako okom svrne na povjest postanka naše zemlje.

Sve iskustvo, što su ga ljudi stekli proučavanjem naše zemlje utvrđuje teoriju Kant-Laplaceovu, prema kojoj je naša zemlja nekoč bila užarena plinovita kruglja, a nakon toga užarena talina.

Postepenim ohlađivanjem stvorila se na površini te kruglje tvrda kora. Daljnim ohlađivanjem umanjila se jezgra zemlje, pa da joj se tvrda kora može priljubiti, stvorile su se na njoj nabori poput nabora na jabuci ili staračkom licu ; dakako da su ti nabori ili bore obzirom na veličinu zemlje od zamjerne veličine.
